

Butlletí

del

Centre Excursionista de Catalunya

Escalades pirenenques

JULIOL DE 1927

DESPRÉS de passades cinc temporades en recórrer els Alps, em dirigia novament al Pireneu, i justament als mateixos indrets on havia donat les meves primeres passes en l'alpinisme. En tornar-hi, després d'haver conegut les més renomades muntanyes alpines, tenia la temença que el Pireneu, a l'estiu, no m'oferís l'interès que hi havia trobat anys endarrera, i que les ascensions no em resultessin prou atractives. Sortosament, la muntanya es manifesta amb múltiples aspectes, i si els Alps ens sorprenen per la grandiositat de llurs geleres i serralades, el Pireneu, més modest, ens ofereix els seus llacs encisadors i, sobretot, una naturalesa verge, on tot just es coneix la mà de l'home.

Totes les meves temences quedaren esvaïdes quan vaig trepitjar de nou l'herba de les prades, i quan en les aigües transparents dels estanys vaig veure reflectit aquell cel tan blau i tan nostre. Records, ja llunyans, tornaren a despertar-se i es barrejaren amb les il·lusions de les futures ascensions per les noves vies que anàvem a provar. L'interès s'havia despertat tan viu com abans.

En fer el nostre programa d'enguany tinguérem ben en compte

l'experiència adquirida darrera els guies alpins, la qual ens permetia llançar-nos a la lluita amb la muntanya amb més valentia i cercar amb més delit les dificultats. És per això que en ell figuraven cims encara verges, dretes parets i crestes agudes els blocs granítics de les quals s'aixequen damunt les timbes.

LES AGUDES

DIA 4.—Mentre els companys vigilen les operacions de carregar els muls, que porten tendes i provisions per al nostre campament de Sant Maurici, amb N'Albert Oliveras i En Josep Rovira baixem pels carrerons d'Espot per tal de buscar el camí de la vorera de l'Escrita.

Cal confessar que no hem estat gens matiners, tot el contrari, puix ja fa molta estona que han tocat les vuit quan deixem el poble. El sol ja és ben alt i colra la pell. És un d'aquells dies serens que tant abunden a les nostres muntanyes, amb un cel blau, intensament blau, que ressalta més per mor de les boires flonges, les quals floten suaument en l'espai. Les muntanyes es presenten netes, amb tots els detalls de llurs roques i boscúries, i, en les valls, els prats es troben en plena primavera, curulls de flors dels més virolats colors, les quals esclaten en plena llum. Els insectes i papallones de mil coloraines van volant entre les flors, mentre allí prop el riu es llança follament per entre les roques, i esdevenen escumoses les seves aigües. És tot un cant de vida.

Aviat es presenten a la nostra vista les Agudes, les quals formen l'entrada de la vall on jau l'estany de Sant Maurici; més enllà, per la palanca, passem l'Escrita i seguim el camí del solau. Sentim un llunyà dringar de cascavells, i descobrim endarrera la caravana dels nostres companys que van fent via cap a l'estany acompanyats d'una llarga filera de muls que porten el campament.

Deixem el camí, i, enfilant-nos de dret, ens obrim pas entre els bedolls que ens defensen, encara que dèbilment, del xardorós sol matinal. Aviat els pins ens acompanyen. Enmig de la vall s'aixequen els Encantats, els quals prenen la forma d'un agut triangle, i queden darrera d'ells les serres de Crabes.

La pujada és ferma, gairebé sense cap interrupció per a descansar, i els arbres s'aclareixen de mica en mica fins que, finalment, el bosc desapareix del tot. Únicament queden els arbustos i els florits herbeis. Dominem perfectament la vorera del riu Escrita, la qual forma una desigual ratlla blanca enmig de la verdor i, al cap-

davall, divideix el poble d'Espot, les teulades de llicorella del qual veiem brillar amb qualitats de setí.

Fa molta estona que anem remuntant una torrentera; al capdamunt es va eixamplant fins a formar una coma, plena de tartera, limitada en forma de circ per l'esquerpa cresta de les Agudes. Ja fa temps que voldríem descansar, però no hem trobat enlloc ni un regalim d'aigua per tal de refrescar les nostres goles.

En una roca ampla de la tartera es veu un munt de pedres; això ens estranya en aquella comarca tan desolada i a fi de satisfer la nostra curiositat ens dirigim allí per a tafanejar. En treure una de les pedres veiem aigua al fons, i, tot seguit, trobem la seva explicació. La roca que serveix de base forma un gran bassal on es deposita l'aigua de pluja i, per evitar que el sol l'evapori, els pastors l'amaguen sota d'una volta formada per lloses; d'aquesta manera sempre tenen aigua en un terreny tan mancat d'ella. En altres terres, més llunyanes, fan el mateix; hem observat, en les serres de la Morella, en el massís de Garraf, on l'aigua és tan escassa, que també s'aprofita la que es deposita en les concavitats de les roques, les quals, segons ens digué un pastor, anomenen «cocones».

Des d'aquí podem observar bé la serra. En l'extrem de Llevant, al costat d'una depressió herbada, s'enlaira el primer cim, o sigui, el que anomenàrem pic oriental; al seu costat, cap a Ponent, hi ha una bretxa en la qual s'aixequen dues fines agulles, segueix una altra dent de menor alçària i es forma, després, el cim mitjà. Fins aquí és on el podem veure, puix la muntanya forma una inflexió que amaga la resta a la nostra vista. Encara que la serra està tallada per grans parets, els seus cims són perfectament factibles per aquest costat, però nosaltres preferim seguir per la cresta per considerar que la travessia fóra molt més interessant.

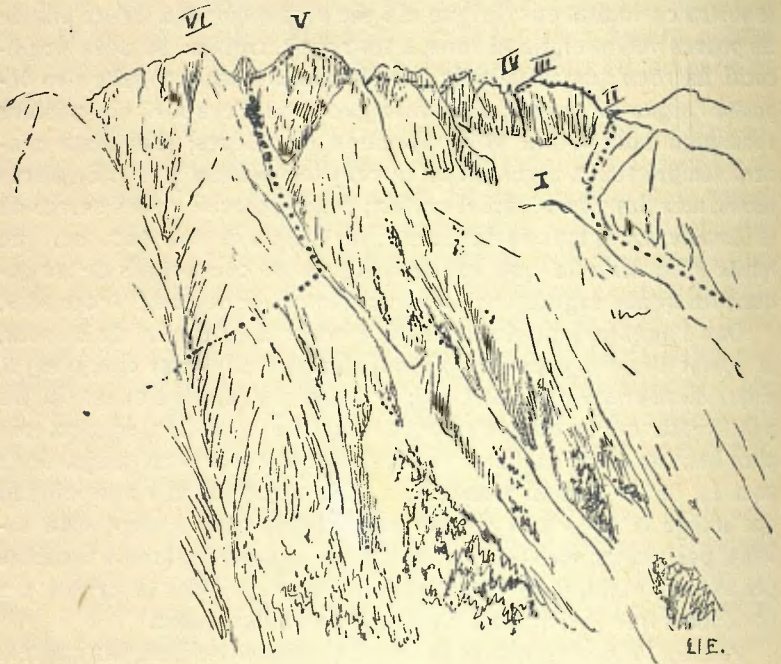
Passem la tartera i, vers la dreta, ens anem enfilant per migrats glevatges, fins que guanyem el coll on comença la serra, el qual parteix les valls d'Espot i de Cabanes. Des d'aquí, dominem millor els pics centrals, les retallades crestes dels quals prometen una interessant travessia.

Comencem l'ascensió del cim oriental, la qual no presenta cap dificultat, puix tot es redueix a pujar més o menys de pressa els blocs de granit, que sempre ofereixen bons punts per agafar-s'hi. Mitja hora després ja som al cim.

Les parets cauen ben dretes i a gran profunditat, sobretot pel costat N., o sigui, a la vall de Cabanes, clapejada per nombrosos estanys. Als nostres peus dominem completament la vorera d'Es-

pot, i no cal dir que es veuen perfectament totes les muntanyes de la regió.

Després de fer un petit pedró, per tal que assenyali el nostre pas, seguim cresta enllà, en direcció a Ponent; però al cap de poc decantem pels vessants de Migjorn, i baixem per inclinades llastres en alguns indrets molt llises. Per evitar una marrada, preferim despenjar-nos en una doblada de corda d'uns 7 metres, i aviat ens situem a la bretxa de les dues agulles.

Les Agudes des dels Encantats

I Circ.	III Pic Oriental.	V Pic Superior.
II Coll Oriental.	IV Bretxa de les Agulles	VI Pic Occidental.

Ambdues són prou interessants, però n'hi ha una que és més temptadora; els grans blocs, muntats els uns sobre els altres, estan coronats per una roca dreta com una fita. Encara que de menors proporcions, recorda molt, per la seva forma, el «Baton Wicks» dels Charmoz.

Amb N'Oliveras anem a intentar l'ascensió. Travessem la bretxa i pugem per les roques que miren al N. i que serveixen de base

al «sentinella» (1) fins a topar amb una gran llosa vertical que ens barra el pas. Però aquest obstacle té la seva part flaca, i aquesta és una esquerda que la ratlla de dalt a baix, i servint-nos d'ella guanyem els 6 ó 7 metres que té d'alçària; aleshores caminem unes poques passes cap a l'esquerra fins a trobar la part alta d'una xemeneia. Aquest és el pas més delicat, perquè el cos queda en una posició molt violenta en saltar-hi. Remuntant una mica, pugem uns blocs verticals (tres metres) i guanyem tot seguit una roca en plataforma. Solament falta vèncer el dit que forma el cim, però per a pujar-lo necessito l'ajut de N'Oliveras el qual, fent esqueteta, em permet d'agafar bé el caire de la roca i, per mitjà d'una contracció, assoleixo el punt més alt; moments després el meu company és al meu costat.

La roca que fa de cim és tan estreta i tallant que solament s'hi pot estar a cavall i encara prou malament, perquè la seva aresta forma una ratlla inclinada. Emprenem la davallada pels mateixos llocs per on hem pujat i esperem que el nostre company Rovira es reuneixi amb nosaltres per a prosseguir, tots plegats, la travessia.

Deu minuts d'escalada ens porten a una dent de la cresta. Davant nostre tenim el tros de serra que ens falta recórrer, la qual presenta un imponent aspecte, coronada d'agulles tallades en parets verticals que cauen en profunds espadats. En distància, els cims que ens falten seguir no són pas llunyans, però sabem per experiència que el temps passarà sense donar-nos-en compte pujant i baixant i esgarrapant les roques.

Baixem a una altra bretxa i, tot seguit, ens enfilem pel costat Nord. Aprofitem les esquerdes que deixen els grans blocs, i, després de passar amb molt de compte una dolenta llastra, guanyem el cim mitjà, situat, aproximadament, a mitja distància entre els pics oriental i el més alt de les Agudes.

Al nostre davant ara s'aixeca un cim defensat per una aguda cresta de roques llises i tallades gairebé a fil, les quals prometen una lluita, puix els únics llocs vulnerables són les estretes esquerdes que es formen entre elles. Segurament aquest té d'ésser el tros més interessant de tota la travessia, però el nostre rellotge, que ens assenyala més de dos quarts de quatre, ens fa desistir d'intentar l'escalada d'aquest cim per no fer massa tard. En lloc de pujar-lo tallarem de flanc.

(1) Adoptem aquesta paraula com a traducció del «gendarme» francès, per creure que és la més ajustada. «Gendarme», en sentit alpinista, indica una roca o conjunt de roques, dretes, no gaire altes i situades generalment en les crestes.

Novament, una curta baixada ens porta a una bretxa, i d'aquí pels vessants de Migjorn, anem tallant i conservem tot el possible la mateixa alçària. Però, aquesta part no ens resulta tan planera com pensàvem, puix continuament hem de pujar i baixar cercant passos i passant per llocs més o menys dificultosos.

Sobre els nostres caps les roques s'aixequen dretes i llises a trobar el cim, mentre a sota cauen a gran fondària. Al cap d'una hora guanyem una petita dent en la cresta, i aleshores baixem a una altra bretxa que dóna lloc a una canal, entre les estretes parets de la qual hom veu, al fons de tot, la vall de Cabanes.

Cinc minuts més d'escalada ens porten al nostre tercer cim, i ara veiem ja més proper el final de la travessia, perquè el punt més alt de les Agudes és allí, al davant, separat solament per un coll. Cinc minuts de descans, solament per a donar una ullada a la regió i altra vegada a buscar la sisena bretxa del dia.

Anem a emprendre la darrera pujada, i encara que el desnivell és relativament poc i el terreny de bon pujar, se'ns fa pesada perquè els nostres múscles es ressenten de les hores que portem pujant i baixant tot fent exercicis violents. Finalment, el cim culminant de la serra de les Agudes és trepitjat per primera vegada, i allí aixequem el quart pedró de la jornada.

Ara podem reposar i menjar tranquil·lament, puix ja hem assolit el nostre propòsit, i uns cims verges han caigut als nostres esforços. Quin goig ens dóna de girar la vista endarrera i reveure els indrets per on hem passat fa poques hores! L'aspecte és imponent, puix els blocs trencats de les crestes reposen en les dretes i allisades lloses de colossals dimensions que constitueixen les estimbades parets de la serra.

A partir d'aquí, aquesta perd importància en alçària i solament queda un altre cim que baixa a una collada on acaben les Agudes; després segueix la serralada vers Ponent per enllaçar-se al pic de l'Ordigal i d'allí, mitjançant una inflexió, cap al Saliente i Basiero. Molt de greu ens sap de no poder continuar fins a l'acabament perquè, encara que curt, el tros que ens manca presenta el mateix interès, però són més de les sis i el sol baixa ràpidament.

Deixem el cim i fem l'última bretxa i, per la canal que dóna a la vall d'Espot, baixem gairebé patinant per la menuda tarterera que ens permet fer molt de camí. Més avall, quan ja les pedres més grans entorpeixen la baixada, trenquem a la dreta. Baixem en diagonal pels herbeis. La baixada és llarga i forta, però ens en distreu la visió dels Encantats, que tenim davant per davant, i en els

quals les ombres accentuen les ratlles de les canals i la muntanya adquireix un relleu especial. Les aigües allargassades de l'estany de Sant Maurici, reposen a llurs peus enmig dels boscos negreus.

Seguim sempre baixant vertiginosament, i aviat trobem els pins els quals no han de deixar-nos més. Són més de dos quarts de vuit quan entrem al campament, aixecat, com de costum, prop de l'estany i davant els Encantats, les puntes dels quals són enrogits pels últims raigs del sol de posta.

El campament! Equival a dir el nostre poble, i la tenda la nostra casa, i poc ens costa de fer-nos la il·lusió d'ésser els amos i senyors d'aquelles admirables contrades, les quals únicament compartim amb els pastors que guarden les ramades de bous i cavalls que, mandrosament, pasturen a l'altre costat de riu. I què bé que hom s'hi troba després d'haver estat hores i hores esgarrapant les pedres dels cims!

En reveure aquells llocs per mi tan coneguts, cinc anys s'esborren de la meua vida, i l'avui s'enllaça amb l'ahir quan amb d'altres companys compartíem les mateixes tendes i, tots plegats, corríem per aquelles muntanyes les siluetes de les quals ens eren prou familiars.

Horaris (sense comptar els descansos)

1 h.	es deixa el camí d'Espot	5 h. 10'	cim mitjà
2 h. 15'	circ de les Agudes	5 h. 30'	bretxa
3 h. 15'	coll oriental	6 h. 40'	bretxa
3 h. 45'	cim oriental	6 h. 45'	cim
4 h. 5'	bretxa de les Agulles	7 h. 10'	cim superior
4 h. 25'	cim del gendarme	7 h. 20'	bretxa
4 h. 40'	peu del gendarme	8 h. 30'	campament Sant Maurici

BASIERO 2902 M.

pel contrafort S. i descens pel W.

DIA 5.—El Basiero forma dos cims bessons separats per una bretxa fonda; del més alt se'n desprèn un contrafort que baixa en direcció S. i divideix les comes d'Amitges i de l'Abeller. En excursions anteriors havia pogut contemplar la cresta que remata el contrafort i, a jutjar per la forma en què es retallava sobre el cel, creia que aquesta via havia d'oferir un gran interès.

Al matí, deixem el campament a càrrec del «Cisco», el nostre

voluntariós cuiner i pescaire, el qual ens suministra, amb abundor, les delicades truites de l'estany, i tots plegats pugem pel camí del port de Ratera. El temps segueix esplèndid i l'atmosfera deixa transparentar les muntanyes amb llurs colors i detalls.

Passem per sobre el Salt de Ratera i, poc després, arribem al bonic estany inferior del mateix nom. Seguim vorejant fins a la boquera, per on travessem el riu, i embrenem la pujada en direcció N. per salvar el desnivell, allí on les aigües procedents de la coma de l'Abeller es llancen en cascada al costat esquerre de l'estany. Al capdavall, per sobre d'aquest, s'aixequen, solitàries, dues esveltes agulles dels Encantats.

Vint minuts després entrem en la coma de l'Abeller. Aquí ens dividim, puix, mentre el gros de la colla va al pic E. del Basiero per la via normal o sigui pel port de Sant Maurici, En Pauss pujarà al cim occidental pel costat SE., mentre que amb els companys Oliveras, Rovira i Sellares formem un altre grup per pujar-hi pel contrafort S.

Al nostre davant s'enlairen els espadats que formen el final del contrafort; podríem pujar directament per uns relleixos que es veuen, però preferim atacar-lo pels vessants de la coma d'Amitges, els quals ens sembla que han d'oferir un major interès. Seguim, doncs, pels glevats fins a una depressió on es troben uns diminuts estanyols i, més amunt, arribem al peu de la roca. L'escalada va a començar.

Als peus s'estén la taca verda i transparent de l'estany d'Amitges amb l'agulla bifurcada del Ratera, que el domina, i a sobre nostre les roques s'enfilen fins a l'erçada cresta del contrafort. Pugem primer per unes llastres on els claus de les sabates mosseguen bé la pedra, i entrem, després, a una canal la qual remuntem; més tard, l'herba desapareix per donar lloc als grans blocs de granit. L'ascensió comença a interessar; constitueix un variat exercici el tenir de pujar les altes lloses on no hi ha més que allargar la mà per trobar una bona presa.

En aixecar el cap sempre veiem, en la part alta, una roca, dreta com una fita, que es retalla sobre el cel, l'adoptem com a punt de guia fins que arribem al seu costat, o sigui, a un esperó de la carena. Aquí l'espectacle ja és sorprenent: parets que baixen verticals a trobar els herbeis i agulles, i sentinelles de color fosc que es destaquen encara més de la coloraina dels estanys i de les suaus tonalitats de les muntanyes i de les neus.

Saltem a una altra canal plena d'herba, i al capdamunt d'ella

LES AGUDES DES DELS ENCANTATS

Ola. Ll. Estasen

EN LES CRESTES DE LES AGUDES

UN DELS CIMS DE LES AGUDES

Ols. Ll. Estanós

LES AGUDES : UN DELS SENTINELLES DE LA BRETXA

ELS BASIEROS DES DE LA CRESTA S.

01. LI. Estasen

ELS DOS BASIEROS

EN LA CRESTA S. DEL BASIERO

1

2

W. H. H. H. H.

Uta. Ll. Estesen

EL BASIERO E. (1) I SALIENTE (2)

CRESTA S. DEL BASIERO : LA PUNTA DE SAGETA

Olig. Ll. Estasa

ENCANTATS : EL SIFÓ

ENCANTATS: PARRD S. PAS DE L'ESCALA

Alt. 31. 000m.

ENCANTATS: PIC N. DES DE L'ENFORCADURA

ens trobem en la unió dels dos esperons, l'un puja del costat SE. i, l'altre, del SW.; a partir d'aquí la cresta forma una sola línia que es dirigeix, de dret, al Basiero.

L'arribada a aquest indret és d'un efecte fantàstic; estem materialment penjats sobre de l'abisme, i les formidables parets baixen tallades a fil fins al fons de la coma de l'Abeller, tota ella curulla dels grandiosos blocs despresos de les muntanyes veïnes, i allí, al fons, sobre d'una congesta, veiem pujar els nostres companys en dimensions de formigues. La cresta que hem de recórrer és un seguit d'agulles i de pedres dretes que imposen.

Després d'un descans per a reparar forces, saltem a una petita bretxa. Després trobem unes roques inclinades les quals passem aprofitant les estretes esquerdes que en elles hi ha. Evitem un alt «sentinella» vorejant-lo pel costat de Ponent i, poc després, guanyem una altra bretxa. Des d'aquí els meus records topogràfics es presenten mig confosos, perquè la nostra atenció es parteix en fruit dels magnífics punts de vista que se'ns ofereixen contínuament, i en buscar els passos per seguir avançant i fer via. La cresta es presenta ben masclé amb les seves formidables parets que baixen vertiginosament o bé s'enlairen per acabar en agulles rematades per un dit que assenyala el cel.

Pel costat de Llevant es desprenen, vers la vall, dues agulles truncades en el seu acabament; llurs formes són carrades i alguns dels blocs pengen sobre el buit. Hom diria que formen part d'una enderrocada construcció egípcia.

Més enllà, un altre «sentinella», de color negrenc, es retalla sobre el cel blau. Seria molt interessant escalar-lo, però no tenim temps i ens hem d'acontentar en travessar-lo per la seva base. Els llisos blocs convergeixen cap al cim, el qual, per la seva forma, bategem amb el nom de «la punta de sageta». Passada una bretxa veiem que els nostres companys ja són al cim del Basiero, mentre que nosaltres tenim encara un llarg tros per a arribar-hi.

Seguim cresta enllà i continuem l'escalada, sempre interessant. Constitueix un exercici sumament agradable el pujar per les pedres de noble granit, en la presa de les quals hom pot fiar-se en absolut. Per qualsevol banda que girem els ulls sempre veiem les agulles i estimbats cims que ens envolten. Ens trobem en una de les regions més feréstegues del Pirineu. El rellotge! heus ací la nostra desesperació: les seves petites agulles van fent via, voltant i més voltant, mentre que per nosaltres, el temps sembla no comptar, fins que una ullada a l'esfera ens torna a la realitat; irrita de

veure com les hores passen ràpidament. Gairebé en fa tres que estem sobre de la cresta i encara ens manca un llarg trajecte a recórrer, cosa d'una quarta part de la llargada total, i sabem que aquest contrafort està tallat al capdamunt per una fonda bretxa, el descens de la qual ha d'ésser l'obstacle més important. Ignorem la seva alçària, perquè sempre l'hem vist de lluny, però no dubtem de la seva verticalitat.

Per no retrassar-nos massa decidim abandonar la cresta, i, per unes xemeneies, baixem a la coma d'Amitges. Des d'aquí travessem unes congestes i, al cap d'un quart, som al peu de la gran canal que baixa de la bretxa que uneix el contrafort S. amb el Basiero.

La vista d'aquesta canal, de fort pendent i plena de pedra menuda, ens imposa, automàticament, un descans que ens serveix tant per a reparar forces com per a alimentar-nos. Mitja hora després, embrenem de nou la marxa, i pugem penosament per l'esmicolada tartera, que s'escapa als nostres peus, i anem a buscar la congesta que, encara que molt dreta, preferim a aquella, puix almenys la petjada és més segura. Acabada la neu, les pedres són ja de major tamany i, per tant, aguanten millor. Seguim amunt fins que guanyem la bretxa S. La paret del costat del contrafort que volíem seguir, deu tenir una vintena de metres d'alçària i precisa una doblada de corda d'uns quinze metres per a salvar-la; comprovem, doncs, que és perfectament factible. Una fàcil ascensió per terreny disgregat ens porta, al cap d'un quart, al cim més alt del Basiero, 2902 m.

L'altre es trobava molt concorregut: eren els nostres companys que ja feia hores que hi estaven. Sembla que és dia de recepció per aquesta muntanya, puix quatre ascensions per diferents itineraris coincideixen a la mateixa hora. El gros de la colla que hi ha pujat pel port de Sant Maurici, En Pauss que ha fet l'ascensió dels dos cims; En Joan Salvans, que ve a reunir-se amb nosaltres, ha seguit la ruta de la vall del Gerbé i, finalment, la nostra.

L'especial situació del Basiero, dóna al seu panorama un excepcional interès, puix, deixant de banda els seus extensos horitzons, que agafen des de la Maladeta fins a les muntanyes de la Cerdanya, es dominen perfectament tres importants valls. La del Gerbé, claplejada d'estanys; la de Cabanes, poc menys que desconeguda, i no obstant té extensos boscos, atractius i nombrosos estanys i un important cercle de muntanyes que la limita, i, finalment, la ribera de l'Escrita o d'Espot, amb totes les valls secundàries que hi afluïxen.

Ha estat un cim molt oblidat dels pireneistes, puix, des de la primera ascensió al cim oriental, feta per Maurici Gourdon el 30 de setembre de 1880, han de transcórrer més de vint anys per a què s'hi torni a pujar. El 17 de juliol de 1903, N'Henry Brulle i R. d'Astorg, acompanyats pel guia Castagné feren la primera ascensió de la punta occidental. No obstant, continuà encara solitari durant molts anys; quan el juliol de 1917, amb el meu amic En Josep Lucena, pujàrem als dos pics, no havia rebut cap visita durant aquell llarg temps. Després, gairebé cada any, es conta alguna ascensió, encara que aquestes són molt escasses.

A aquells que, tenint el Campament a Sant Maurici, vulguin fer l'ascensió, els recomano que pugin pel contrafort S., passin al pic oriental i facin el descens pel port de Sant Maurici. Si han estat matiners, en lloc de baixar directament per la coma de l'Abeller, segueixin la cresta fins el Saliente.

Si bé la nostra intenció havia estat de passar a l'altre cim i baixar pel port de Sant Maurici, canviem de pensament i decidim fer el retorn per la cresta W., que encara era inèdita. A les 15'15 deixem el cim, i seguim sempre aquella direcció, tenint a la nostra dreta, un profund espadat que baixa a dret fil fins a la vall del Gerbé. Aquesta cresta ofereix bonics punts de vista, però no presenta la més petita dificultat. Arribem, sense cap entrebanc, al port de la coma d'Amitges, proximadament a 2760 m.

Aquest coll s'obre entre el Basiero, a l'E., i el pic d'Amitges, al W., i posa en comunicació la coma d'aquest nom amb la del Gerbé, si bé per aquest costat ofereix una davallada molt dolenta.

No obstant i trobar-nos en els vessants de solei, la neu abundant cobreix les tarteres del fons de la vall i ens facilita de baixar patinant ràpidament per les congestes fins al bell estany de la coma d'Amitges, que ja coneixíem d'altres excursions.

Després d'un curt descans, anem a buscar el camí que baixa del port de Ratera i, més avall, ens ajuntem amb els altres companys, de manera que tots plegats arribem al campament.

Horari

35'	estany de Ratera	5 h. 10'	bretxa S.
1 h. 25'	peu del contrafort	5 h. 25'	Basiero W.
2 h. 5'	unió d'esperons	6 h. 5'	port d'Amitges
2 h. 35'	«punta de sageta»	6 h. 40'	estany d'Amitges
4 h. 20'	peu del contrafort	7 h. 40'	campament

ENCANTATS

DIA 7.—No era per a mi una novetat aquesta ascensió, puix tres vegades havia guanyat els seus cims. Ara l'interès era tot un altre, perquè el nostre projecte consistia a escalar l'agulla N. directament des de l'enforcadura i passar, després, al pic més alt, itinerari que ens era desconegut en la seva major part, el qual solament havia estat fet dues vegades per caravanes franceses.

El sol, que tant ens havia afavorit en les excursions passades, quedava amagat per les boires que s'arrossegaven pels cims i encara, de tant en tant, es desfeien en algun que altre ruixat. Però, érem ja al darrer dia d'aquest campament i de no fer-los avui, els Encantats quedaven a fora de la nostra llista. Aquest és el motiu pel qual, a despit del temps, anàvem a provar la nostra sort.

Per a no trencar el costum, sortim tard, prop de les vuit, i som deu de colla. A l'entrada de la vall de Fonguero, En Cernic, En Guasch i En Queralt se separen per dirigir-se al Peguera; nosaltres baixem al riu i, després de trobar un lloc per on travessar-lo, saltem a l'altra vorera.

Fent-nos pas per entre la brolla, composta principalment de grosses mates de narets, sortim a uns glevats que ens menen a la congesta que es troba al peu de la canal la qual parteix en dues la muntanya. La neu és glaçada i el pendent molt fort, per la qual cosa és menester d'obrir pas a cops de piolet. Mentrestant, ens havem anat separant i formem dues colles: N'Oliveras amb En Sellarés i En Rovira, pugen per l'esquerra, o sigui, pels vessants del pic N., mentre que la resta ho fem pels del pic S. Si no hi ha cap entrebanc, aquesta divisió servirà per a comprovar quina de les dues vies és la més ràpida.

Assolida l'entrada de la canal, primerament pugen a l'esquerra; aviat hem de desfer camí, perquè trobem unes roques completament descompostes que no hi ha manera de guanyar-les. Bé o malament saltem, altre cop, a la canal que volem remuntar, però el fons és tan polit per les neus i l'aigua, que rellisca talment com si es trobés ensabonat. En vista d'això, passem definitivament pel costat esquerre de la canal.

En general, el terreny és bo i permet pujar fàcilment, però més amunt, degut a la forma de les estratificacions, hem de pujar i baixar, tallar canals i passar per llastres i coronises. Passada aquesta part, torna a pujar-se fàcilment, i ràpidament hom guanya alçària, i cada vegada es fa més petita la taca d'esmalt de l'estany de Sant

Maurici, el qual gairebé mai no perdem de vista. Seguim encaixats per les parets que formen els dos cims, especialment pel septentrional que baixa en esgarrifosa verticalitat.

Els nostres companys ja són a l'enforcadura, i llurs diminutes siluetes, les quals es retallen en la línia del coll, donen un punt de comparació a aquella gegantina bretxa. Al cap d'una estona, després de seguir pel fons de la canal, ens reunim amb ells. Compararem els dos itineraris i resulta millor el que ells han seguit, puix fora d'un tros al començament, on la roca es troba disgregada, l'altre es puja perfectament per una lleixa d'herba la qual segueix sempre pel peu de la paret i arran mateix de la canal, on se salta en trobar-se prop de la desembocadura; com que és més directe és, també, més ràpid.

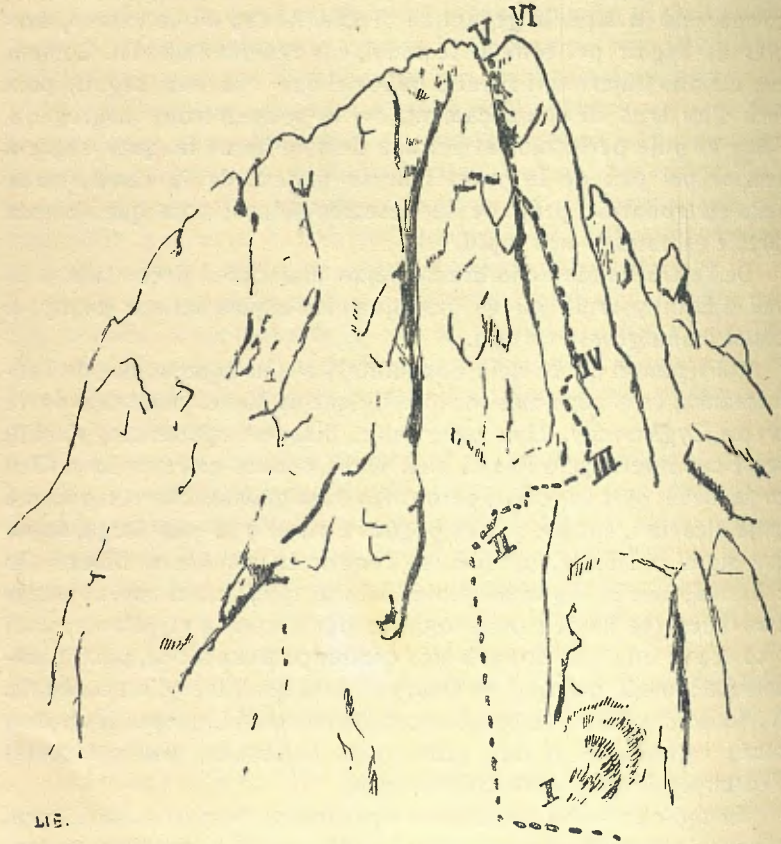
De l'altra banda de la bretxa baixa una canal dreta fins a la vall d'Estanyserull, on es destaquen les aigües del seu estany, al costat d'una grossa tartera.

Allí tenim el pic N. dels Encantats, i el seu aspecte, des de l'enforcadura, és encara més formidable que la Meije, vista des de la bretxa Zygsmundy. Una paret alta, llisa en apariència, s'enfila sense cap interrupció fins al cim. Dues canals estretes la ratllen en la seva part superior, però totes dues queden interrompudes a mitja alçària i, encara que es pogués arribar a la més llarga, dubto que sigui escalable, perquè les roques es veuen molt llises i s'hi endevina, demés, algun desplom. Sabíem que, anteriorment altres caravanes (1) havien pres aquesta paret com a via d'ascensió, i això era el que ens donava més confiança a atacar-la, puix, fiant-nos únicament pel que es veia, es podia qualificar d'inaccessible. A banda i banda de la bretxa no calia pensar-hi, perquè les parets cauen estimbades a una profunditat fantàstica, tant pel costat d'Estanserull com pel de Sant Maurici.

Un cop canviades les sabates ferrades per l'espardenya de roca, la qual s'adhereix admirablement, degudament encordats, emprenem l'escalada amb N'Oliveras i En Rovira. Sortim de la bretxa per unes roques dretes, però de fàcil accés, amb bones preses. Immediatament seguim amunt per la cresta i, després, virem a l'esquerra i efectuem una delicada travessia d'una roca per entrar en la paret; pugem encara alguns metres i tornem a tallar, altra vegada, en sentit horitzontal pel peu d'una llosa estriada i en forma d'orella; aquí s'han de baixar uns metres per a tornar-los a pujar:

(1) Vegeu «Alpinisme», juliol 1928. *Les deux Encantats, par le Dr. Jean Arlaud.*

és el sífó. Unes quantes passes més, i ens trobem una vertical; aquest és el pas més difícil, perquè s'han de pujar de dret alguns metres; sort que la roca és segura i les preses són bones, però no deixa de causar una forta impressió, perquè s'ha de sortir d'una

115.

Ascensió al pic N. des de l'Enforcadura

I Roca estriada en forma d'orella.	IV Entrada a la canal.
II Coronisa en escala.	V Sortida de la canal en la cresta.
III Plataforma herbada.	VI Cim.

pedra que s'aboca a la timba, i fa un cert respecte el mirar aquella profunditat.

Remuntem seguidament una curta canal, la qual voreja una gran roca, llisa i dreta, trenquem, al capdamunt, a la dreta, i seguim per la seva part superior per una coronisa tallada en esglaons que, encara que d'espai reduït, no és de difícil pas. Ja hem fet més

de la meitat de la paret, i ara estem segurs de l'èxit, puix el més dolent ja ha quedat endarrera. Una petita pujada per bon terreny ens porta a una reduïda plataforma d'herba; aquest és un lloc a propòsit per a fer una curta parada i, no obstant no tenir més que uns tres o quatre metres quadrats, és el més espaiós de tota l'escalada, puix en tota ella solament es pot disposar d'alguns centímetres. Salvem, encara, unes quantes roques i ens situem en una canal o, millor dit, xemeneia, que dóna al costat d'Estanyserull.

Endevinem que el final ja no és gaire lluny, i ens disposem a remuntar la xemeneia, molt estreta, però que permet un bon accés i, al capdamunt, sortim a la cresta final, i veiem el cim a poc més d'un cop de pedra. Acabem de passar-la i, moments després, som al costat del pedró que assenyala el punt culminant.

En l'altre cim es veuen els nostres companys i els hi llancem uns crits per tal que s'assabentin de la nostra arribada. Esforçant-nos una mica podem conversar perfectament.

És la tercera vegada que visito aquest pic i, no obstant i conèixer el seu panorama, sempre té un fort atractiu per trobar-se els encantats aïllats enmig de la regió. Les valls, especialment la de Sant Maurici, donen la sensació que són vistes des d'avió, i aquesta és més intensa en un moment en què les boires s'interposen i ens fan trobar aïllats. El temps segueix millorant, i el Peguera, que fins ara havia estat cobert, apareix, finalment, presidint aquelles serralades.

Invertit l'ordre de la cordada, anem a efectuar el descens gairebé pels mateixos indrets de la pujada. Desfem la cresta i comencem a baixar la canal. Marxem lentament perquè és necessari prendre majors precaucions i, sobretot, és precís de no fer moure les pedres que amb tanta facilitat rodolen avall. Arribem a la petita plataforma i, després a la coronisa amb escala. Passada aquesta, com que ve el tros més dret, fem una doblada i aprofitem la llargada de la corda, que ens permet de seguir avall fins a una bona coronisa, la qual es passa fàcilment, per a trobar bones preses per als peus i les mans. Aviat som a la cresta i, des d'aquí, és un senzill joc el baixar a l'enforcadura on havíem deixat els nostres sacs.

Remuntem una mica i veiem la paret que acabem de fer. Enganya talment a la vista, que nosaltres ens sembla impossible que una persona pugui aguantar-s'hi, i ens costa les nostres feines de poder determinar exactament els llocs per on hem passat.

Al meu parer, l'escalada de la paret S. es pot qualificar de perillosa perquè en tota ella, fora de la petita plataforma, hom marxa en un espai reduït i, no hi ha dubte, que un descuit fóra fatal. Úni-

cament en dos llocs la dificultat s'uneix al perill, i són en el pas de la roca, per a entrar a la paret, i en l'escalada del tros dret que segueix a la coronisa del síf. Tot l'altre no presenta cap dificultat seriosa a qui està acostumat a la roca.

Recollits els sacs comencem a pujar el pic SW. i passem per sota de les roques que han donat origen a la llegenda dels Encantats. Els dos casaires petrificats no són altra cosa que dues pedres dretes, les quals es perfilen sobre de l'enforcadura i que tan bé es distingeixen des de Sant Maurici. El més proper al coll, que és el més baix, s'alça sobre d'un pinacle, i l'altre, que deu tenir uns quatre metres d'alçada, és el més alt i de forma més esvelta puix acaba amb una agulla fina. Pugem, després, per unes llastres inclinades i seguim per unes fàcils roques que menen al cim superior, a 2734 m. En deu minuts hem pujat de l'enforcadura, mentre que, per a pujar al pic N., tres metres inferior, hem necessitat una hora. Diferència de dificultat.

Els nostres companys, que de tant esperar-nos es troben morts de fred, no ens deixen pas aturar, i solament tenim el temps precis de donar una ullada i d'admirar, per darrera vegada, la bonica silueta de l'agulla N. Seguim un tros de cresta i, seguidament, baixem a la primera canal, la qual mira al costat d'Estanserull, però encara que el seu aspecte inviti a seguir endavant, sabem que no és la via bona i saltem a la immediata de la nostra dreta. Hi ha un pas delicat, per a guanyar el fons, el qual salvem per una doblada de corda, puix, anant tants, és el millor procediment.

Seguim encara una estona el seu curs, per inclinar-nos després a la dreta, on el terreny és millor, i, ja fàcilment, arribem a la bretxa S. dels Encantats, en la carena que es dirigeix al pic de Monastero.

Des d'aquest coll, situat entre les valls de l'Estanyserull i el Monastero, davallem per una altra canal el fons de la qual està constituït per una tartera i al capdavall d'aquesta aprofitem una congesta per arribar a un planell que invita al repòs. Acceptem la invitació, i ens ajeiem a sobre l'herba, de cara als Encantats, els quals des d'aquí ofereixen un punt de vista totalment diferent del que estem acostumats a veure.

Més tard seguim per la coma que ressegueix el peu de la muntanya. Tota ella és una tartera de pedres grosses que fan de mal passar, per la qual cosa trenquem i, baixant per llastres, salvem el desnivell que ens separa del fons de la vorera. Travessem el riu de Monastero, més avall de l'estany Fonguero, i, seguint pel corriol, arribem al nostre campament.

Ol. F. Blass

POBLET : IV APLEC EXCURSIONISTA DE LES COMARQUES TARRAGONINES

OI. J. M. Eux

SORTIDA DE LA CURSA DE BAIXADA
CIM DE PUIGLLANÇADA (2410 M.) - FONT-CANALETA (1800 M.)

OI. A. Oliveras

COPES I PREMIS ATORGATS EN ELS CONCURSOS D'SKIS - HIVERN DE 1929-1930

Aquesta tarda els Encantats no tenen, per a nosaltres, l'aspecte tan ferreny dels altres dies. Coneixem els seus punts flacs, i aquelles altes agulles fa poques hores que, novament, han estat dominades pels nostres esforços. Els Encantats, han seguit com altres tantes muntanyes la trajectoria de Mummery. De cim inaccessible, ha passat a difícil i, després, a pic per a senyores, puix dues ascensions femenines s'hi compten en aquests darrers temps. No obstant, l'Encantat inferior continua essent el pic més difícil del Pireneu.

Horaris

55' peu de la congesta	5 h. 10' cim SW.
2 h. 45' enforcadura	5 h. 50' bretxa S.
3 h. 45' cim N.	6 h. 10' planell al peu de la canal
5 h. enforcadura	7 h. 40' campament

LLUÍS ESTASEN

(Continuarà)

IV Aplec Excursionista de les Comarques tarragonines

LES entitats excursionistes de les comarques tarragonines enguany s'han reunit a Poblet. El dia 18 de maig, sota un sol esplendorós i al recer de les vetustes parets de l'ex-cenobi cisterciense, orgull dels nostres comtes reis i empori de grandeses durant les èpoques més glorioses de la Catalunya estricta, s'aplegaren excursionistes de gairebé totes les contrades de la nostra terra, cridats amorosament pels ardits excursionistes de les comarques tarragonines.

La concurrència ha estat nombrosíssima. Segurament ha superat els plans dels mateixos organitzadors de l'Aplec, i, potser, els desitjos i tot, per tal com la nota més sobresortint de la festa, la donava l'element popular vingut de tots els pobles de la rodalia en un nombre incalculable. És evident que l'adhesió del poble a aquestes festes excursionistes produeix un goig indescriptible i li donen un caient francament popular digne del major elogi. Però, altrament, l'excés d'una multitud que destina el dia de l'Aplec a fer

una fontada, dificultat bon xic el desplegament de l'acurada organització prèviament estudiada, posada a la cura d'experts excursionistes de les comarques tarragonines.

El programa de la festa, així i tot, es desplegà amb tota la normalitat possible. Davant dels excursionistes i d'una multitud bastant aliena a l'excursionisme, alguns oradors exposaren llurs conviccions excursionistes i patriòtiques, sota les voltes alteroses de la gran sala que fou destinada a dormitori de novicis; l'agut so de la tenora ajuntà les mans de milers de concurrents tot formant un enfilall de rodones en continu saltironeig; els concursants a la marxa lliure feren proeses de resistència; l'Esbart Dansaire «L'Harmonia», de Tarragona, desenrotllà un bell programa de ballets; el ball de bastons de Montblanc cridà força l'atenció amb el seu rítmic i precís repic de la fusta; les senyoretes feren gala de llur agilitat en el Concurs de Salts de Corda.

Però l'acte més impressionant fou el moment de la celebració de la missa a la capella de Sant Jordi, dintre la qual ressonaren les melodioses veus de les xiquetes de Valls, acompanyades amb harmòniom per la senyoreta directora de l'Orfeó «L'Aroma vallense». Davant de la capella de Sant Jordi, el sacerdot, revestit amb els hàbits litúrgics corresponents, prengué el jurament de consuetud a un grup de Minyons de Muntanya, mentre el Dr. P. Gabarró els feia una plàtica allusiva a l'acte.

Una representació del nostre CENTRE assistí al VI Aplec Excursionista de les Comarques tarragonines, celebrat a Poblet el dia 18 de maig de 1930.

Memòria

*del Secretari de la Secció d'Esports de Muntanya, llegida
en l'Acte del Repartiment de Premis de la 20.ª temporada
de Concursos d'Skis organitzats pel CENTRE*

EN trobar-nos reunits solemniament en l'acte del repartiment de premis als concursants de les curses d'skis organitzades per aquesta Secció d'Esports de Muntanya, recordarem les incidències ocorregudes aquest hivern, que han fet variar considerablement el programa establert de bon principi.

La divisa de l'any podria resumir-se en les clàssiques paraules d'«any de neu, any de Déu». Bon any tindrem si ha de venir a conseqüència de les nevades caigudes amb abundància per tot el Pirineu, poques vegades igualada.

No obstant, aquesta característica, tan necessària per al desenvolupament de l'esport de l'ski, es presentà tard. Durant tot el mes de desembre l'esperàrem i no en veiérem cap volva. Per Nadal no es parlà de reunió a La Molina, perquè no podia esperar-se cap nevada de darrera hora. Tan solament per la diada dels Reis la neu es posà de cap a cap de les muntanyes frontereres i, realment, començà a prendre activitat aquest casal amb els qui només es recorden de Santa Bàrbara quan trona.

Les nevades se succeïren acompassadament als voltants dels diumenges, i foren de tanta consideració que ens veiérem privats d'utilitzar diverses festes per als concursos anunciats. Les conseqüències del gruix de neu extraordinari, que en ocasions s'acumulà en certs indrets, donà motiu a espectacles inacostumats i a precaucions que mai no s'haurien cregut necessàries.

I com per a anar a La Molina cal prendre el tren de la Companyia del Nord, de la qual estem acostumats a sentir bones paraules i a trobar fets deficientes, val la pena de fer constar la, potser, bona voluntat, en posar el tren especial dels diumenges al matí, aconseguit després de gestions laborioses, per arribar, més o menys teòricament, a La Molina a les 9 i retornar a darrera hora, fora de l'itinerari.

El bon nom del CENTRE i la magnífica diplomàcia del nostre President senyor Maspons, han salvat més d'una situació punxeguda, produïda en prendre alguns passatgers d'aquells infortunats trens de fora horari, la mateixa deixadesa envers el material, que la que es permetia el personal de la línia amb el tren d'skiadors, tan reprensiva l'una com l'altra.

Però, com que la constància i la paciència maten tantes coses, la Companyia del ferrocarril ha inclòs, des de fa pocs dies, definitivament, en l'itinerari usual, aquesta iniciativa del CENTRE, que tan problemàtica semblava en demanar-ne la concessió a començament de curs.

Indubtablement, aquesta facilitat, la qual permet d'apropar les pistes de Font Canaleta a un sense fi d'skiadors que disposen solament d'hores comptades per a fer el seu esport preferit, ha fet progressar materialment el grau d'entrenament i de pràctica, més ràpidament que qualsevol altra mida que no fos desplaçar els

campes de neu més a prop de la ciutat. El promig d'experiència guanyada aquest hivern, és superior al de tots els anys anteriors. La xifra de bitllets a La Molina despatxats en l'estació del Nord, ens presenta davant de la Companyia com quelcom digne d'ésser escoltat.

El servei del Xalet de La Molina s'ha ampliat amb una cantina popular instal·lada a sobre el nou guarda-skis, la qual prolonga la silueta agradable del nostre Xalet, i permet d'obtenir un rendiment més intens de les pistes per les facilitats que proporciona.

L'actuació dels nostres skiadors, fora dels concursos organitzats per la Secció, ha estat més reduïda que altres anys. Cal esmentar el brillant resultat obtingut en l'Aplec d'skiadors de Gràcia pels senyors Mullor, Guilera i Andreu, en el qual es classificaren en 1.er, 2.^{on} i 3.er lloc. Guanyaren, també, la copa oferta a l'entitat millor classificada.

Així mateix, a Madrid, al Campionat d'Espanya, obtinguèrem la segona classificació per equips, d'entre quatre entitats, dues d'elles de Madrid i coneixedores del terreny de la cursa. El senyor Mullor es classificà en tercer lloc amb una mínima diferència dels dos primers, senyors Pina i Millán, de la R. S. Peñalara la qual s'emportà el títol de campió d'Espanya d'enguany.

Perdut tot el mes de desembre per manca total de neu, s'aprofità la segona meitat del gener per a entrenament i per a prendre part en les curses organitzades per altres entitats, i diferentment dels anys passats començarem la temporada amb la cursa de més interès i valor, com és el Campionat de Catalunya de fons, assenyalat per al dia 9 de febrer.

A causa del retràs de les curses preparades, tant per nosaltres com per les altres entitats, es capgirà el programa confeccionat escrupolosament, el qual distribuïa tots els diumenges i festes lliures, i ens obligà a acumular les curses en els últims dies, en forma poc repartida.

El resum de les curses fetes aquest hivern, és el següent:

Any 1930

- 16 febrer. Cursa de fons. - Campionat de Catalunya.
- 23 març. Cursa de parelles mixtes.
- 30 » Cursa de velocitat. - Baixada de Puigllançada.
- 6 abril. Cursa de velocitat. - 100 metres llançats.

- 6 abril. Cursa de mig fons per a senyoretetes.
 6 » Cursa de juniors.
 6 » Cursa d'habilitat Gymkama.
 6 » Concurs de salts. - Internacional i Campionat de Catalunya.

Total 8 curses.

El dia 9 de febrer estava tot ordenat per a celebrar el Campionat de fons de Catalunya. Data magnífica. Tot estava preparat per a una gran jornada de neu. Tot, fins els núvols. Tot, menys els trens.

Com altres diumenges de l'hivern, nevà fort tot el dia. La imensa gentada arribada el dissabte i el diumenge al matí, no va poder tornar a casa després de saber l'obligada suspensió de la cursa. Els trens reglamentaris, que tothom esperava, no comparegueren, segons sembla, per excés de neu a la via. Estiguérem a un punt de la tragèdia. La ràdio, escampà arreu la situació de bloquejats que ens vàrem donar. La popularitat de La Molina, neix en aquest dia; una popularitat tartarinesca, però, a la fi, hem trobat la manera de fer-li un gran reclam. Des d'ara, exigirem al tren un bloqueig cada hivern. Els resultats són definitius.

Però el dilluns tothom era a casa. El dimarts, tornà a tapar-se la via de més neu i per menys precaucions.

La gent vol arribar al dissabte amb més rapidesa que el calendari, desitjosos d'ésser bloquejats de debò, ara que la neu és tan bona.

El Campionat de Catalunya, amb el retard de vuit dies, fou corregut en pistes en excel·lent estat. Mancà, no obstant, la colla d'espectadors escarmentats que no volgueren arriscar-se a passar la segona nit al tren.

Amb motiu de l'Exposició Internacional, es trobaven a Barcelona alguns skiadors estrangers, els quals desitjaven prendre part en una cursa de fons, però com que la neu ens féu retrassar el calendari esportiu, molts d'ells retornaren al seu país, sense veure satisfets llurs desitjos. No obstant, es mantingué el criteri de córrer, simultàniament, el Campionat de Catalunya amb una cursa internacional de fons, per als trofeus donats, respectivament, per la «Societat d'Atracció de Forasters» i la casa Paul Gleize.

L'estat adjunt correspon a la cursa internacional, és a dir, que el senyor Enric Guasch és el posseïdor de la copa «Paul Gleize».

CURSA DE FONS. - (CAMPIONAT DE CATALUNYA I INTERNACIONAL)

Copes ATRACCIÓ DE FORASTERS i PAUL GLEIZE de Chambéry

Número d'ordre sortida	Noms del corredor	Entitat a què pertany	Núm. del corredor	Hora de sortida	1. ^a volta	2. ^a volta	3. ^a volta	Hora d'arribada	Volta més ràpida	Resum temps invertit	Classificació	Observacions
1	Ernest Saludes . . .	A. E. P.	1	0'00"	1,21'21"							Retirat
2	Eduard Melendez . . .	»	2	0'3 ."								»
3	Marian Mesiquez . . .	A. E. Esc.	3	1'00"	1,12'37"	1,19'33"	1,29'55"	4 h. 03'05"		4 h. 02'05"	18	
4	Kaare Hohles . . .	C. E. de C.	4	1'30"	51'02"	51'15"	57'53" ^{2/5}	2 h. 41'40" ^{2/5}		2 h. 40'10" ^{2/5}	2. on	
5	Enric Llopis . . .	C. E. de G.	5									No presentat
6	Miquel Graset . . .	C. A. E.	6									Retirat
7	Francesc Bordas . . .	A. E. P.	7	2'00"	1,12'39"	1,22'56"						
8	Ernest Mullor . . .	C. E. de C.	8	2'30"	53'40"	53'12"	1'06'31"	2 h. 55'53"		2 h. 53'23"	5. è	
9	Wenceslau Guarro . . .	»	9	3'00"	1,11'45"							»
10	Francesc Utesà . . .	C. E. B.	10	3'30"	1,04'25"	1,09'07"	1,09'08" ^{3/5}	3 h. 26'10" ^{3/5}		3 h. 22'40" ^{3/5}	15	
11	Lluís Bertrand . . .	C. E. de C.	11	4'00"	1,01'17"	1,03'23"	1,03'42" ^{1/5}	3 h. 12'22" ^{1/5}		3 h. 08'22" ^{1/5}	9. è	
12	Angel Guerrero . . .	C. E. B.	12	4'30"	57'06"	1,11'37"	1,06'25" ^{1/5}	3 h. 19'38" ^{1/5}		3 h. 15'08" ^{1/5}	12	
13	Joan Artadó . . .	»	13	5'00"	1,06'25"	1,07'39"	1,06'36" ^{4/5}	3 h. 25'40" ^{4/5}		3 h. 20'40" ^{4/5}	13	
14	Gustau Wintsch . . .	C. E. de C.	14	5'30"	59'47"							»
15	Just Guerrero . . .	C. E. B.	15	6'00"	55'55"	1,02'32"	1,03'25" ^{2/5}	3 h. 07'52" ^{2/5}		3 h. 01'52" ^{2/5}	7. è	
16	Leo Marnet . . .	C. E. de C.	16	6'30"	56'17"	1,01'30"	55'10"	2 h. 59'27"		2 h. 52'57"	4. rt	
17	Francesc Francino . . .	A. E. P.	17	7'00"	1,09'20"	1,18'01"	1,17'40"	3 h. 52'01"		3 h. 45'01"	17	
18	Joan Pàblo . . .	C. E. de G.	18									»
19	Josep M. ^a Guilera . . .	C. E. de C.	19	7'30"								»
20	Eugeni Usandizaga . . .	»	20									No presentat
21	Carles Be trand . . .	»	21	8'00"								Retirat
22	Ramon Sabadell . . .	C. E. B.	22									No presentat
23	Alfred Davins . . .	»	23									»
24	Enric Guasch . . .	»	24	8'30"	52'35"	51'01"	52'39" ^{4/5}	2 h 44'45" ^{4/5}	51'01"	2 h. 36'15" ^{4/5}	1. er	
25	Manuel Arqueta . . .	»	25	9'00"	59'45"	1,08'18"	1,06'02" ^{4/5}	3 h. 23'05" ^{4/5}		3 h. 14'05" ^{4/5}	11	
26	Domènec Aixemeno . . .	»	26	9'30"	58'15"	1,02'23"	1,00'03" ^{1/5}	3 h. 10'11" ^{1/5}		3 h. 00'41" ^{1/5}	6. è	
27	Antoni Hiosca . . .	»	27									»
28	Joan Andreu . . .	C. E. de C.	28	10'00"	53'40"	59'13"	59'29"	3 h. 02'22"		2 h. 52'22"	3. è	
29	Pere Vives . . .	»	29	10'30"	1,04'59"	1,08'45"	1,07'43" ^{1/5}	3 h. 31'57" ^{1/5}		3 h. 21'27" ^{1/5}	14	
30	Josep M. ^a Galilea . . .	»	30									»
31	Pau Martí . . .	C. E. de G.	31									»
32	Heins Baldauf . . .	C. E. de C.	32	11'00"	59'09"	1,03'56"	1,03'24" ^{3/5}	3 h. 17'29" ^{3/5}		3 h. 06'29" ^{3/5}	8. è	
33	Ramon Torra . . .	»	33									»
34	Antoni Serrano . . .	C. E. de G.	34									»
35	Joan Brunet . . .	C. E. de C.	35									»
36	Joan Maluquer . . .	C. E. de C.	36	11'30"	1,02'33"	1,12'58"	1,17'59"	3 h. 45'00"		3 h. 33'30"	16	
37	Agapet Vallmitjana . . .	»	37									»
38	Joan Benavent . . .	C. E. B.	38									»
39	Xavier Vilaró . . .	C. E. de C.	39	12'00"	1,03'29"	1,07'21"	1,01'59" ^{1/6}	3 h. 24'49" ^{1/6}		3 h. 12'49" ^{1/6}	10	
40	Josep M. ^a Abadal . . .	»	40									»

Per a la classificació del Campionat de Catalunya han de descomptar-se els senyors Hohles i Heims, estrangers, i, per tant, queden alterats els llocs de la classificació absoluta.

Queda campió de Catalunya, per aquest any, el senyor Enric Guasch, al qual pertany la copa «Atracció de Forasters». Havem de fer constar que, per primera vegada en la història de la Secció d'Esports de Muntanya, aquest preuat títol va a les mans d'un soci d'una altra entitat, al qual, la Junta de la nostra Secció, presenta la més calorosa felicitació.

El circuit de 7 kms. fou tancat tres vegades pels corredors, amb un total de 21 kms. Dels 35 corredors inscrits, solament 25 prengueren la sortida, dels quals se'n retiraren 7 per diverses causes.

La copa «Núria», a atorgar a l'entitat que classifiqués en millor lloc tres dels seus corredors, queda de propietat del CENTRE, per puntuar els corredors segon, tercer i quart, o sigui, un total de 9 punts, contra 12 del Centre Excursionista Barcelonès.

És amb dolor vertader que aquesta Junta ha de recordar l'accident mortal ocorregut, l'endemà d'aquesta cursa, al nostre consoci senyor Heinz Baldauf, víctima d'una allau en fer una excursió al Pedró dels Quatre Batlles. La recompensa per la cursa, que en dret li pertoca, ha estat tramesa a la família del malaguanyat amic, la qual resideix a Bolzano, sota els Alps del Tirol.

El programa de curses quedà trencat fins al dia 31 de maig. Entremig enviarem un grup de corredors a Madrid, per tal de prendre part en el Campionat d'Espanya de fons i salts, el qual, enguany, era organitzat pel «Club Alpino Español», a la serra del Guadarama, durant els dies 16 i 19 de maig.

Els resultats obtinguts en la classificació de tot l'equip, són de molta vàlua, si es tenen en compte les difícils condicions del terreny, absolutament desconegut i de traçat irregular, fora de la pràctica usual en les nostres pistes.

La intensa freqüentació del nostres skiadors als camps d'entrenament durant les festes de bon temps, ha augmentat el grau d'habilitat general, tal com expressàvem al principi.

I, demostració palpable de l'augment extraordinari de concurrència a les pistes, és la quantitat de participants a la famosa carrera de parelles mixtes. Un total de 30 parelles suposa 60 corredors, xifra fins ara no igualada en els vint anys d'actuació esportiva de la Secció.

El recorregut, de baixada i pujada, posava un gra de dificultat a la tradicional animació que l'anunci d'aquesta cursa produeix

sempre entre molts participants. Cal tenir-ho present per a les temporades futures.

L'interminable resultat s'acorda amb la llista següent:

Cursa de parelles mixtes

PREMIS «CÈSAR DUBLER» I «MAGATZEMS SANTA EULÀLIA»

23 de març de 1930.

1r.	{ Sta. Rosa Castellort	C. F. d'E.	7 m. 38 s.	Premis Dubler
	{ Sr. Josep Miret	C. E. R. C.		
2n.	Sta. Raimunda Massó i Sr. Josep M. ^a Abadal	C. E. de C.	8 » 06 »	Premis M. S. E.
3.r	» Magdàlena Massó i Sr. Leo Marnet	»	8' » 20 »	
4.t	» Roser Guarro i Sr. Josep M. ^a Guilera	»	8 » 20 »	
5.è	» Renée Massó i Sr. Josep M. ^a Ros i Vila	»	8 » 38 »	
6è.	» Maria D. Castellort i Sr. Romà Castellort	C. F. d'E.	8 » 53 »	
7.è	» Luisette Marnet i Sr. Josep M. ^a Soler i Coll	C. E. de C.	8 » 56 »	
8.è	» Carmelita Armangué i Sr. Xavier Vilaró	»	9 » 03 »	
9.è	» Maria Monjo i Sr. Francesc Segalà	»	9 » 10 »	
10	» Sofia Bergnes i Sr. Josep M. ^a Galilea	»	9 » 40 »	
11	» Pilar Armangué i Sr. Agapet Vallmitjana	»	9 » 46 »	
12	» Cecília Par i Joan Duran	»	9 » 52 »	
13	» Josefina Garcia i Sr. Ricard Altaba	»	10 » 05 »	
14	» Carme Thomberg i Sr. Ramon Duran	»	10 » 14 »	
14	» Núria de Quadras i Sr. Carles Bertran	»	10 » 14 »	
16	» M. ^a Teresa Perearnau i Sr. Josep Vilaró	»	10 » 45 »	
17	» Isabel Valls i Sr. Ignasi Folch	»	10 » 48 »	
18	» Maria de Quadras i Sr. Delmir de Caralt	»	10 » 51 »	
19	» M. ^a Teresa Palou i Sr. Josep Escuder	»	11 » 13 »	
20	» Mercè Castellort i Sr. Pere Sugrañes	C. F. d'E.	11 » 15 »	
21	» Mercè Coromina i Sr. Joan Salvans	C. E. de C.	11 » 25 »	
22	» Concepció Balcells i Sr. Carles Par	»	11 » 37 »	
23	» Rosa Piñol i Sr. Manuel Argueta	C. F. d'E.	11 » 48 »	
24	» Montserrat Ferran i Sr. Jordi Rodon	C. E. de C.	12 » 00 »	
24	Sra. Montserrat Guarro i Sr. Aristides Vallès	»	12 » 00 »	
26	Sta. Camila Pla i Sr. Josep Botey	»	12 » 42 »	
27	» Maria Tarrats i Sr. Josep Font	»	14 » 41 »	
28	Sra. Humet de Rifà i Sr. Miquel Albareda	»	16 » 13 »	
29	Sta. Maria Martínez-Sagi i Sr. B. Piñol	C. F. d'E.	17 » 03 »	
30	» Montserrat Nualart i Sr. J. Balcells	C. E. de C.	17 » 14 »	

Durant dos anys, havíem inclòs en el programa de curses la carrera de velocitat de baixada del Puigllançada, però la manca de neu ens obligà a suspendre-la. En reunir-se, aquest any, les característiques necessàries per a fer-la, arribà la data amb un gran entusiasme entre els skiadors d'ambdós sexes, perquè s'establí un premi per a les senyorettes, a més del premi cedit pel Dr. Ar-

mangué, en homenatge a l'entusiasta skiadora Francesca Armangué, avui senyora Torras, absent d'aquestes terres.

Amb motiu d'aquesta cursa, foren innombrables les colles d'skiadors que pujàrem al cim del Puigllançada i extraordinària, també, la quantitat de corredors que hi prengué part. Els resultats, per bé que afavorits per les condicions de la neu, molt avantatjosa, foren la més forta sorpresa de la jornada, la qual pot comptar-se com una de les més grates de tot l'any.

Cursa de velocitat. - Baixada del Puigllançada

COPA DR. ARMANGUÉ

30 de març de 1930.

27 inscripcions.-24 corredors sortits.-20 classificats.

Classificació masculina:

Cursa social

1.r Leo Marnet	6 m. 54 s.	11 Francesc Segalà	10 » 08 »
2.n Kaare Hohle.	7 » 25 »	12 Lluís Bertrand	11 » 03 »
3.r Gustau Wintch.	8 » 10 »	13 Eugeni Usandizaga	11 » 16 »
4.t Ernest Mullor	9 » 07 »	14 Pere Vives.	11 » 25 »
5.è Carles Bertrand.	9 » 23 »	15 Miquel Albareda	11 » 42 »
6.è Josep M.ª Guilera	9 » 25 »	16 Santiago Codina	15 » 40 »
7.è Cèsar Dubler.	9 » 31 »	17 Carles Hartmann	16 » 41 »
8.è Josep M.ª Abadal	9 » 43 »	18 Manvel Guilera.	17 » 09 »
9.è Xavier Vilaró	9 » 51 »	19 Josep M.ª Nubiola.	18 » 52 »
10 Miquel Grasset	10 » 02 »	20 Hermen Ramos	26 » 33 »

COPA FRANCESCA ARMANGUÉ

5 inscripcions.-5 sortides.-5 classificades.

Classificació femenina:

Cursa social

1.ª Mary Izard de Wintch.	17 m. 49 s.	4.ª Carmelita Armangué	29 » 32 »
2.ª Luisette Marnet	18 » 07 »	5.ª Núria Armangué.	36 » 55 »
3.ª Renée Massó	22 » 12 »		

El temps establert pel senyor Leo Marnet sembla difícil de re-
duir. El rècord queda en peu, en espera de qui assoleixi vèncer-lo.
Aquesta mateixa cursa serà represa, segurament, cada any per
provar de superar-lo.

Estem en el segle de la velocitat, Ens movem constantment cada dia més, i amb tal mania, les xifres de tants per hora, que anys enrera només eren a la boca de vertiginosos corredors d'artefactes especials, ara són al pensament de la persona més lenta i de costums més sedentaris.

Amb l'exemple de Suïssa, la qual aquest any, per primera vegada, escampà unes xifres de velocitats inversemblants aconseguides sobre els skis, en la cursa que han batejat del «quilòmetre llançat», entre nosaltres ha nascut la petita curiositat de controlar el temps mínim necessari per a salvar un pendent ben favorable i no molt cansat. Tot seguit es presentà la proposició dels 100 metres llançats: és a dir, triar un pendent llarg, uniforme, de neu compacta i de regular inclinació, prendre el temps entre 100 metres intermedis per controlar a quina velocitat màxima es baixa, és a dir, a quants quilòmetres per hora és permès de córrer amb skis en condicions especialment favorables.

Anunci exaltador, car, encara que les condicions d'aquesta estranya cursa són favorables, hom necessita qualitats de vertader equilibri i valentia per tal d'assolir marques sorprenents. Són 25 els corredors vertiginosos els quals es llançaren en línia recta, i aplicaren tota llur ciència per a restar resistència a l'aire i contacte a la neu.

Els resultats, per bé que escrupulosament controlats, no tenen més que un valor relatiu, per haver estat presos a mà, i no mecànicament, i, per tant, registrats de forma no del tot efectiva.

Cursa de velocitat en baixada.- 100 metres llançats

COPA PASTA ROLLS

6 d'abril de 1930.

Cursa social

1. ^r	Jaume Suriñach . . .	4	segons . . .	a 90	quilòmetres per hora
2. ^{ns}	{ Leo Marnet . . . }	4 ¹ / ₅	» . . . »	86	» . . . »
	{ Ernest Mullor . . . }				
	{ Xavier Vilaró . . . }				
	{ Miquel Grasset . . . }				
3. ^{rs}	{ Josep M. ^a Galilela . . . }	4 ² / ₅	» . . . »	82	» . . . »
	{ Ramon Duran . . . }				
	{ Carles Bertrand . . . }				
	{ Agapit Vallmitjana . . . }				
	{ Eugeni Usandizaga . . . }				

4. rts	{ Joan Brunet . . . Enric Isamat . . . Josep M.ª Guilera : Emili Trinxet . . . Bernabé Clarassó . . . I. de Quadras . . . Wenceslau Guarro . . . Ignasi Folch . . . }	4 ³ / ₅ segons . . . a 78 quilòmetres per hora															
						5. ès	{ Pere Vives . . . . . Gustau Wintsch . . . Francesc Segalà . . . }	4 ⁴ / ₅ » . . . » 75 » » »									
												6. ès	{ Cèsar Dubler . . . . . Sebastià Sarró . . . Josep M.ª Abadal . . . Carles Par . . . . . }	5 » . . . » 72 » » »			

El senyor Jaume Suriñach pren possessió de la Copa Rolls.

La cursa, efectuada a primeres hores del dia per tal d'aprofitar l'estat de la neu, més avinent a la màxima rapidesa, donà temps a celebrar-ne d'altres, les quals se succeïren fins entrada la tarda.

Les skiadores femenines, i els juniors menors de 18 anys, donaren la volta a un recorregut, sense gran dificultat, amb els resultats que s'expressen:

Cursa de mig-fons per a senyorettes

COPA SECCIÓ D'ESPORTS DE MUNTANYA

6 d'abril de 1930.

6 inscripcions.-6 sortides.-6 classificades.

Cursa social

1.ª	Sta. René Massó	20 m. 64 s.	4.ª	Sta. Isabel Valls	23 m. 55 s.
2.ª	» Maria Josepa Izard	22 » 57 »	5.ª	» Josefina García . . .	25 » 25 »
3.ª	» Luisette Marnet . . .	23 » 40 »	6.ª	» Núria Armangué . . .	25 » 40 »

Cursa de mig-fons per a juniors

COPA SECCIÓ D'ESPORTS DE MUNTANYA

6 d'abril de 1930.

4 inscripcions.-4 sortits.-4 classificats.

Cursa social

1. r	C. Armengol	20 m. 30 s.	3. r	Francesc Soler	21 m. 25 s.
2. n	Carles Par	20 » 45 »	4. t	F. Cortés	22 » 51 »

Després de ben meditat, s'escampà una sèrie d'obstacles i previsions, variada i interessant, per a donar lloc a la prova d'habilitat i obstacles, anomenada Gymkama. Fou molt concorreguda, i aquesta aglomeració dificultà la netedat d'algunes classificacions i produí escenes de la més franca comicitat.

La cursa de la visualitat i de l'espectacle. El divertiment a l'abast de tothom.

Cursa Gymkama

PREMIS WINTSCH

6 d'abril de 1930.

Classificació masculina:

Cursa social

1 r	Kaare Hohle	1 m. 45 s.	14	Carles Par	3 m. 07 s.
2.n	Ramon Duran	2 » 02 »	15	Pere Vives	3 » 13 »
3.r	Carles Bertrand . . .	2 » 18 »	16	Francesc Segalà . . .	3 » 15 »
4.t	Josep M.ª Guilera . .	2 » 20 »	17	Cèsar Dubler	3 » 18 »
5.è	Emili Trinxet	2 » 23 »	18	Leopold Dreyfuss . .	3 » 26 »
6.è	Josep M.ª Galilea . .	2 » 28 »	19	Ignasi de Quadras . .	3 » 37 »
7.è	Miquel Grasset	2 » 30 »	20	Eugeni Usandizaga . .	3 » 59 »
8.è	Joan Brunet	2 » 31 »	21	C. Armengol	4 » 00 »
9.è	Ernest Mullor	2 » 44 »	22	Miquel Albareda . . .	4 » 01 »
10	Leo Marnet	2 » 45 »	23	Francesc Domènech . .	4 » 15 »
11	Xavier Vilaró	2 » 50 »	24	Josep Escuder	4 » 22 »
12	Josep M.ª Abadal . . .	2 » 54 »	25	Ignasi Folch	
13	Sebastià Sarró	3 » 06 »			

Classificació femenina:

1.ª	Sta. Maria Josepa Izard .	3 m. 03 s.	4.ª	Sra. Dubler	4 m. 47 s.
2.ª	» Carmelita Armangué	3 » 32 »	5.ª	Sta. Josefina Garcia . .	
3.ª	» Pilar Armangué . . .	3 » 52 »			

Seguint les normes donades els anys anteriors, s'arreglà definitivament el trampolí de salts de Font Canaleta. Amb estudis comparatius dels pendents d'altres trampolins de Noruega i de Suïssa, es repassà la corba de sortida i la d'aterrissatge, i s'aplanà la superfície necessària, de manera que les previsions d'un començament efectiu d'entrenament de saltadors, per a aquest any, ha quedat confirmada per la realitat.

Tenim, a hores d'ara, un bon trampolí i una colla d'entusiastes

saltadors. El concurs de salts no ha estat cap ficció. És el principi d'una esbranzida que desitgem que no pari fins a exigir la construcció dels trampolins olímpics monumentals, suprema visió de l'esport de l'ski.

Els resultats són puntuats segons les taules i regles de l'Associació Internacional d'Skis.

Concurs de salts. - Campionat de Catalunya

COPA PATRONAT NACIONAL DEL TURISME

6 d'abril de 1930.

1.r	Sr. Guarro. . .	160 punts	7.è	Sr. Duran	84 punts
2.n	» Bertrand . . .	144'8 »	8.è	» Trinxet. . . .	74 »
3.r	» Mullor	134'3 »	8.è	» Vilaró	74 »
4.t	» Mar et. . . .	126'8 »	10	» Abadal. . . .	66 »
5.è	» Segalà	98 »	11	» Vives	58 »
6.è	» Vallmitjana .	86 »	12	» Galilea	54 »

Concurs de salts. - Internacional

COPA PATRONAT NACIONAL DEL TURISME

6 d'abril de 1930.

1.r	Kaare Hohle	221'5 punts	8.è	Joan Duran	84 punts
2.n	Wenceslau Guarro . . .	135'4 »	9.è	Leo Marnet	80 »
3.r	Carles Bertrand	123'8 »	10	Emili Trinxet.	74 »
4.t	Ernest Mullor.	114'2 »	10	Xavier Vilaró	74 »
5.è	Francesc Segalà	98 »	12	Josep M. ^a Abadal	66 »
6.è	Agapit Vallmitjana . .	86 »	13	Pere Vives.	58 »
6.è	Emili Lix	86 »	14	Josep M. ^a Galilea	54 »

El salt més llarg sense caure, és del senyor Kaare Hohle amb 19,50 metres.

El retràs de les curses féu desplaçar massa la data destinada a la cursa d'alta muntanya per equips. El dia que havia d'efectuar-se, el mal temps que dominava en les carenes i en les planes, obligà, molt a desgrat de la Junta, a declarar-la suspesa. La prudent resolució fou molt justa, puix evità, segurament, doloroses sorpreses en cas d'haver-se donat la sortida als equips.

Més tard, la neu anà fonent-se en allò que eren magnífiques pistes, i l'escalfor del sol ens obligava a declarar-nos vençuts. Un altre any de neu havia passat.

Aquest any fou suprimida, amb certa melangia, la cursa de veterans, la copa-challenge de la qual fou atorgada, definitivament i no gens fàcil, l'any passat. Ara com ara, van escassos els veterans de curses anteriors al 1914. Caldrà, potser, avançar la data de veterania per tal de tornar a crear aquesta cursa.

L'augment d'afició als skis, porta una sèrie de noves consideracions, les quals podien passar desapercebudes als nostres antecessors, però que ara han de tenir-se presents en organitzar aquests concursos. Les competicions han d'ésser, cada vegada més clarament demostrat, dividides en categories ben marcades, car la quantitat d'elements de primera força retreu necessàriament els de segona categoria, per la seguretat que aquests tenen d'ésser vençuts a la primera empena, i és de més interès el donar ànims als qui n'estan freturosos que no continuar la fama adquirida dels elements ja consagrats.

Aquesta Junta vol fer constar, una vegada més, l'agraïment als socis que, desinteressadament, es disciplinen per ajudar a les funcions de controlatge de les curses, principalment al senyor Vilaseca, element, a hores d'ara, absolutament indispensable i lleal per a portar a bona fi tota classe de curses.

I, com que la festa que celebrem és a honor i glòria dels corredors, sense distinció de categories ni feminitats, és a ells als qui toca recollir els aplaudiments d'admiració de la Junta i dels companys aquí reunits.

Les darreres gràcies de consuetud als generosos mantenidors del brillant espectacle que avui pot oferir-vos aquest estol de premis admirables. Donants que, incansablement han de repetir-se i renéixer, per a repetir, també incansablement, el nostre més franc agraïment.

ALBERT OLIVERAS I FOLCH

Bibliografia

M. P. SANDIUMEMGE. — *La Masia catalana*. — Un fullet en 8.ª, 32 pp. i 36 làm. fora text. — Barcelona, 1929.

L'alegria que féu batre el nostre cor en llegir el títol del llibre, i que fou subratllada en obrir-lo i veure els bells fotogravats i, sobretot, en contemplar l'esplèndida tricromia de can Canal, fou apaivagada en posar un poc d'esment en el seu contingut.

Prompte es veu com allò que, alleugerit de text i amb els gràfics millor seleccionats, hauria estat un bon llibret, sobretot sota un títol més modest, ara ha esdevingut tot altra cosa.

Estant deslligats, com estan, el text i els gràfics, l'autor ni l'editor no han sentit la necessitat de pàginar i numerar l'un i els altres, per la qual cosa, i per moltes d'altres negligències, sembla que el llibre hagi estat fet precipitadament.

L'autor pogué examinar, abans de fer el llibre, els treballs portats a cap per l'*Estudi de la Masia catalana*, encomanat al CENTRE per la *Fundació Concepció Rabell vídua de Romaguera*; respectable material, ja en aquells dies, entre el qual hi havia el seu arxiu fotogràfic comarcal, amb més de quatre mil fitxes, i que, algunes d'elles àdhuc li foren prestades, accedint al seu prec. Es veu, però, que de tot el que examinà no en va treure altre profit que el d'anotar els noms dels nostres amics Narcís Ricart, Antoni Gallardo i Lluís Estasen, a fi d'obtenir d'ells les belles fotografies publicades, de les quals féu coneixença mercès a l'examen que féu del susdit arxiu fotogràfic comarcal de l'*Estudi de la Masia catalana*.

De ben poca cosa s'aprofità l'autor, i, tant és així, que hem de creure que no llegí tan solament, en cap de les fitxes, el nom de la Fundació ni el de l'*Estudi de la Masia Catalana* ni, tampoc, el del CENTRE, no obstant de constar imprès en cada una d'elles, puix el nom del CENTRE no el trobem en cap lloc del llibre, el nom de l'*Estudi* és confós i el de la Fundació equivocat cada volta que s'esmenta.

Amb el que acabem de dir pot comprendre's fàcilment que és molt explicable que d'una conversa, l'autor del llibre no sàpiga fixar-ne l'abast i caigui en moltes inexactituds en voler expres-

sar el pensament d'altri, ço que fa que hom no pugui subscriure allò que en el llibre se li atribueix. També pot comprovar-se que les cites dels textos sovintment no diuen ço que fóra del cas. Talment sembla que l'autor, posseïdor d'algunes fotografies, va anar a la confecció d'un text per acompanyar-les. El text hi és, i hi està integrat: pel que l'autor ha llegit, pel que ha sentit a dir i, per una errònia interpretació, de l'una i l'altra cosa, en molts llocs.

La part gràfica és excellent des del punt de vista de cada cosa en si i del de la part material del gravat. El recull sembla ressentir-se de la limitació de les fonts; mentre que el Vallès hi està representat molt extensament, encara que d'un mode arbitrari, la Maresma, la Cerdanya, el Gironès... i moltes d'altres comarques, en algunes de les quals es conserven masies de molta importància, no tenen cap esment en aquest llibre. Tal volta obeeix a aquesta mateixa causa el que, no obstant el sense fi de masies interessantíssimes que hi ha escampades arreu de la terra catalana, solament en un recull d'uns seixanta gràfics, més d'una construcció és bisada sense motiu lògic.

El segon gràfic d'Aiguafreda de can Mas conté, sobradament, tot allò que, documentalment, hi ha en el primer gràfic d'aquesta mateixa casa. Tal vegada pel mateix motiu pot també explicar-se que en tan reduït nombre de gràfics figuri el de l'abadia de Vilabertran, que també ha estat bisat, si bé presentat en forma diferent, tot i referir-se a una mateixa cosa. No consta, en el segon, que sigui de Vilabertran, però sí de l'Alt Empordà.

S'ha de notar, també, que els gràfics destinats a les finestres prenen una molt excessiva importància, puix a pesar d'ésser aquest element moltes vegades l'únic que és decorat en les nostres cases de pagès, no és cap element que presenti peculiaritats en la masia.

Equívocacions en noms de cases i de llocs i en dates, fotografies d'autors mal atribuïdes, etc..., de tot hi ha, segurament fruit de la precipitació. No obstant el que són els dos gravats en color, queden precisats molt bé, amb un Província de Girona, el del Molí del Cullerell d'Olot (no dels Cullells, com es diu allí), i, sobretot, amb el Província de Barcelona, en tractar de Sant Martí de Provençals.

Finalment, hem d'esmentar la forma confusa amb què el llibre ha estat anunciat; s'han publicat, en la premsa diària, unes notes les quals semblen a posta per a fer equivocar el públic. Bo és que els editors es preocupin de llur èxit econòmic, però, com sempre, el fi no és justificatiu dels mitjans.

JOSEP DANÉS I TORRAS